

Studia Biblica Slovaca

Ročník 6

2014

Číslo 2

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VI (2014), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra) – Juraj FENÍK (Košice) – Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) – Róbert JÁGER (Košice) – Jozef JANČOVIČ (Bratislava) – Róbert LAPKO (Košice) – Libor MAREK (Roma, I) – Milan SOVA (Bratislava) – Peter ŠOLTĚS (Oestrich-Winkel, D) – Jozef TIŇO (Bratislava) – František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) – Pavel VILHAN (Badín) – Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Výkonný redaktor: Martina Korytiaková

Jazyková úprava: Anna Viglašová

Obálka: Michal Martinka

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 26 02, redakcia@biblica.sk, www.biblica.sk; František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@gmail.com.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe (najlepšie pripojeným dokumentom e-mailu), podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word (formát A4, typ písma Times New Roman, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine a angličtine, zoznamom bibliografie podľa bibliografického štýlu a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Viac na www.biblica.sk.

Objednávky môžete posielat' na mailovú adresu vydavateľa (kniznica@frcth.uniba.sk), redakcie (redakcia@biblica.sk) alebo knižnice Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne (kniznica@xaver.sk).

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2014.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

ABSTRAKTY A RECENZIE

*Abstrakty***Biblica 94 (2013)¹**

(č. 1) 1-23: **M. V. Fox: God's Answer and Job's Response.** Božia odpoveď Jóbovi v kap. 38–40 necháva zdanlivo nevyriešený problém utrpenia spravodlivého človeka. Podľa všeobecne uznávaného názoru M. Tseвата (1966) sa v týchto kapitolách zdôrazňuje absencia Božej spravodlivosti vo svete. Fox však polemizuje s týmto postojom svojho učiteľa a predstavuje širší kontext témy utrpenia a harmónie vo svete (Jób; Ž 104). Z Jóbovej perspektívy chýbajúca spravodlivosť otvára možnosť bezpodmienečnej dôvery voči Stvoriteľovi. Navyše čitateľ vie z Jób 1–2, že Jóbovo utrpenie má slúžiť ako potvrdenie jeho vernosti a Bohu jeho stav nie je ľahostajný.

24-46: **D. A. Bosworth: The Tears of God in the Book of Jeremiah.** Plač a slzy sú často sa opakujúcim motívom v Jer. LXX nepripúšťa opis plačúceho Boha a v Jer 9,9.17 a 14,17 prisudzuje slzy buď samotnému Jeremiášovi alebo Božiemu ľudu (pridajúc zámeno ὁμοῦν). Podobne niektorí komentátori obhajujú vnútornú nemennosť Boha (*a-patheia*) a prisudzujú slzy prorokovi. Bosworth odmieta takúto interpretáciu a na základe exegézy veršov 8,23; 9,9.17; 13,17; 14,17 a porovnania s textami starobylého Blízkeho východu (najmä s ugaritským KTU 1.16 I.25-28) dokazuje, že plač a slzy sú v MT pripisované Bohu, ktorý žiali nad stroskotaným vzťahom s vyvoleným ľuďom.

47-62: **F. Bianchini: Η νόμος in Gal 5,13–6,10.** Termín νόμος sa v liste Galat'anom vyskytuje 32-krát a zväčša ide o vyjadrenie Mojžišovho zákona. Tento význam sa však mení v Gal 5,13-6,10, ako na to poukazuje vo svojom článku Bianchini. V 5,14 sloboda od zákona vedie k jeho splneniu v láske; v 5,23b sa potom zákon predstavuje ako ovocie Ducha a verš 6,2 završuje tento rozvoj zákona vo výraze: τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, ktorý v Kristovi vidí normu a princíp života kresťana.

63-79: **J. M. Rojas Granados: Is the Word of God Incomplete? An Exegetical and Rhetorical Study of Col 1,25.** Záver verša Kol 1,25 („aby som naplnil Božie slovo“) privádza čitateľa k otázke, v akom zmysle je Božie slovo ešte nenaplnené. Granados sleduje

¹ Prístupné na <http://www.bsw.org/Biblica/vol-94-2013/> [cit. 2014-06-20].

význam slova πληρόω v Kol a prichádza k záveru, že má dvojakú denotáciu: gnozeologickú a etickú: „naplniť Božie slovo“ nezahŕňa len priestorový rozmer – urobiť ho známym (aspekt gnozeologický) po celej zemi – ale tiež kvalitatívny, t.j. priviesť veriacich k zrelosti života v Kristovi (aspekt etický).

80-99: **S. Hafemann: “Divine Nature” in 2 Pet 1,4 within its Eschatological Context.** Použitie slova φύσις v 2Pt 1,4 („aby ste sa skrze ne stali účastnými na Božej prirodzenosti“) otvára viacero možností interpretácie. Hafemann si všíma rozdielnosti v chápaní „Božej prirodzenosti“ v gréckej filozofii a v helénskej židovskej literatúre. V kontexte eschatologického Druhého Petrovho listu tento verš predstavuje Boží prísľub spoluúčasti na konečnom diele vykúpenia a výraz θεία φύσις vyjadruje dynamický charakter Božieho konania.

Animadversiones

100-106: **Th. Booij: A Circumstantial Clause in Psalm 99,4.** Syntaktická neprehľadnosť v Ž 99,4 vytvára problémy s prekladom tohto verša. Booij porovnáva rôzne verzie prekladu a navrhuje vidieť v úvodnej strofe (ועז מלך משפט אהב) vedľajšiu vetu vyjadrujúcu príčinnú vzťahnosť so zvyškom verša. Jeho preklad znie: „Pretože kráľova moc miluje spravodlivosť, ty si ustanovil rovnosť; v Jakubovi si vzbudil právo a spravodlivosť“ (*As the strength of the king loves justice, you have established equity; in Jacob you have brought about justice and righteousness*).

107-116: **A. Van de Sande: עַד־מַתִּי / עַד־אִנְהָ + QĀṬAL.** V štyroch prípadoch (Ž 80,5; Ex 10,3; 16,28; Hab 1,2) sa vyskytuje konštrukcia עַד־מַתִּי / עַד־אִנְהָ + forma qāṭal. De Sande analyzuje tieto štyri verše a slovesá vo forme qāṭal označuje ako stavové – opisujúce vnútorný stav a ponúka svoj preklad štyroch veršov do francúzskeho jazyka.

117-120: **B. Sargent: Chosen through Sanctification (1 Pet 1,2 and 2 Thess 2,13). The Theology or Diction of Silvanus?** Zmienka o Silvánovi (2Sol 1,1; 1Pt 5,12) a výskyt jedinečného slovného spojenia ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος (2Sol 2,13; 1Pt 1,2) viedli viacerých komentátorov k záveru, že Silván by mohol byť autorom diktujúcim 2Sol a 1Pt. Sargent však zdôrazňuje teologickú odlišnosť týchto listov. Kým 2Sol má eschatologický charakter, 1Pt predstavuje požiadavky života kresťana v prítomnosti. Spomínané spojenie v kontexte 2Sol označuje vyvolenie skrze posväcujúce dielo Ducha, t.j. motív, ktorý sa v 1Pt nevyskytuje.

(č. 2) 161-185: **J.-D. Döhling: Gott und die Gier. Altorientalisch-alttestamentliche Erkundungen eines aktuellen Begriffs.** V ugaritskej literatúre je boh smrti a sucha Mot vykresľovaný ako pažravý hltan (*npš.bl*). Döhling preto porovnáva motív „hltavosti“ v KTU 1.5 I, II s mnohovýznamovým výrazom בלע v SZ. Mot je spolu s bohom dažďa dôležitý pre úrodu, ale jeho pažravosť prináša smrť. V SZ sa táto predstava zrkadlí v niektorých opisoch podsvetia (שאול), ktoré pohlcuje zomrelých. Pažravosť však stráca svoju mytologickú funkciu a stáva sa ľudskou negatívnou črtou v sociálno-ekonomických konfliktoch.

186-209: **Ph. Sumpter: The Coherence of Psalms 15–24.** Od roku 1982, kedy Auffret predstavil jednotnú chiastickú štruktúru žalmov 15–24, pribúdali publikácie analyzujúce túto malú zbierku žalmov (A: Ž 15; B: Ž 16; C: Ž 17; D: Ž 18; E: Ž 19; D': Ž

20-21; C': Ž 22; B': Ž 23; A': Ž 24). Sumpter prechádza týmito teóriami a žalmy 15; 19 a 24 nazýva rámcom štruktúry s pribúdajúcou intenzitou: Ž 15 (B: vstup Tóry) / Ž 19 (A: stvorenie; B': Tóra) / Ž 24 (A': stvorenie; B'': vstup Tóry; C: príchod). Táto trojica žalmov dáva následne teologický význam ostatným „existenciálnym“ žalmom, ktoré vytvárajú tematický paralelizmus: Ž 16 a 23 (žalmy dôvery); Ž 17 a 22 (tí, čo hľadajú Pána); Ž 18 a 21–22 (úloha kráľa v Božom diele spásy).

210-236: **M. Jennings: The Fourth Gospel's Reversal of Mark in John 13,31–14,3.** Štvrté evanjelium na rozdiel od synoptikov nezahŕňa Ježišovu apokalyptickú reč. Jennings porovnáva Markovu eschatológiu (Mk 13) s Jn 13,31–14,3 a nachádza spoločné motívy: Syn človeka, sláva, nádej v utrpení, príchod, zhromaždenie vyvolených. Navyše v Mk 12 zaznieva téma prikázania lásky – rovnako ako v Jn 13 – a v 14. kapitole Mk zasa predpoveď Petrovho zapretia korešponduje s Jn 13. Na základe týchto podobností Jennings vyslovuje predpoklad, že autor štvrtého evanjelia bol dobre oboznámený s Markovým evanjeliom a Ježišovu apokalyptickú reč prepracoval v perspektíve oneskorenej parúzie a požiadavky vytrvať v súženiach.

237-256: **Á. Pereira-Delgado: “Las profundidades de Dios” en 1 Corintios 2,10 y Romanos 11,33.** Pavol v 1Kor 2,10 opisuje Ducha, ktorý skúma „Božie hlbiny“, a v Rim 11,33 žasne nad „hlbkou Božieho bohatstva“. Podľa Pereira-Delgado sa táto metafora hlbiny vzťahuje na obmedzenosť ľudského poznania a súčasne na veľkosť Božieho zjavenia a prísľubu eschatologickej spásy. V kontexte obidvoch veršov sa cituje Iz 40,30: „Kto usmernil ducha Pánovho a ktorý poradca ho poučil?“ Centrálnymi témami sú tajomstvo a múdrosť, čo upozorňuje na gnozeologický význam hĺbky.

Animadversiones

257-267: **J. L. Ska: Genesis 22: What Question Should We Ask the Text?** Stať o obetovaní Izáka v Gn 22,1-19 je tradične považovaná za elohistický text. Ska naproti tomu ukazuje, že tento príbeh nekorešponduje s ničím v Gn 12–25. Motív skúšky (תּוּבָה) je typický deuteronomistický element a svojím charakterom Gn 22,1-19 zodpovedá skôr knihe Jób. O oveľa neskoršom datovaní tejto perikopy svedčí tiež chýbajúca zmienka v 2Krn 3,1, kde sa vrch Moria viaže len s Dávidovou postavou. Štýl Gn 22,1-19 možno označiť za *anagnorisis* (Aristoteles, *Poetica* X,1452a 14-18) – moment rozpoznanie zo strany Boha – bez peripetie odkresľujúcej vnútorné rozpoloženie Abraháma.

(č. 3) 321-339: **P. K. Hong: Abraham, Genesis 20–22, and the Northern Elohist.** Teória prameňov prisudzuje Gn 20–21 elohistický pôvod zo Severného izraelského kráľovstva. Hong polemizuje s touto teóriou na pozadí súčasnej diskusie medzi zástancami modelu prameňov a prívržencami modelu dejín podávania (*Überlieferungsgeschichte*). Zdá sa, že E má skutočne svoj pôvod v severnom predexilovom Izraeli, hoci sa mohol naďalej rozvíjať nezávisle od J aj v Judskom kráľovstve po páde Samárie. Táto severná tradícia nespomína Abraháma ako zakladateľa Izraela, ale zdôrazňuje Jakuba, Jozefa a Mojžiša. Preto Gn 20-22 patrí skôr k južnej tradícii a zaradenie Abraháma pred Jakuba je pravdepodobne výsledkom judskej revízie tejto severnej tradície E.

340-367: **B. Kilchör: Passah und Mazzot – Ein Überblick über die Forschung seit dem 19. Jahrhundert.** Biblické pasáže Lv 23,5-8 a Nm 28,16-25 rozlišujú medzi sviatkami Pesach a Macot, ktoré v Ex a Dt sú úzko prepojené. Kilchör vo svojom článku predstavuje historický prierez teóriami ohľadom vzťahu medzi týmito sviatkami. Od hypotézy Georga a Wellhausena, podľa ktorých ide o historizáciu nomádskeho Pesachu a agrárneho Macotu na pozadí príbehu o východe z Egypta, prechádza autor teóriami o asimilácii kanaánskeho či babylonského kalendára. Podľa neskorších teórií je ich spojenie výsledkom centralizácie Dt tradície a napokon intertextuálna lektúra vyzdvihuje úlohu Pentateuchu, ktorý spája chrámový kult vykúpenia prvorodených s Pesachom a Macotom.

368-394: **P. Foster: Is Q a „Jewish Christian“ Document?** Rozvíjanie teórie Q prameňa privádza exegetov k otázke o sociálnom profile, v kontexte ktorého vznikol. Foster prechádza rozmanitými teóriami, ktoré vsadzujú Q do prostredia „kresťanských židov“, „židovských kresťanov“ alebo „kresťanov z pohanstva“. Analyzujú štyri základné indikácie sociálneho profilu Q (vzťahy so synagógou, Zákon, pohaniam, neveriaci Izrael) prichádza k záveru, že pôvod prameňa Q nemožno s presnosťou určiť. Najpravdepodobnejšie má Q začiatok v prostredí „židovských kresťanov“ a spolu s nimi prechádza transformáciou a otvorenosťou voči pohanom.

395-414: **J.-N. Aletti: Paul's Exhortations in Gal 5,16-25. From the Apostle's Techniques to His Theology.** Protiklad zákon-Duch sa v Gal 5,17 mení na dvojicu telo-Duch. Aletti navrhuje pozitívnu interpretáciu tohto antagonizmu. Celú stať Gal 5,13-25 označuje za exhortáciu a verš 17 chápe ako *crux interpretum*, ktorý prekladá: „Pretože telo túži proti Duchu – ale Duch túži proti telu, pretože tieto [mocnosti] zápasia so sebou –, aby vám zabránil konať veci, ktoré chcete“.

415-435: **T. Do: Does περι ὅλου τοῦ κόσμου imply „the sins of the whole world“ in 1 John 2,2?** Grécke slovné spojenie περι ὅλου τοῦ κόσμου v 1Jn 2,2 nesie v sebe istú dvojznačnosť: „On je zmiernou obetou... aj (1) za [hriechy] celého sveta / (2) za celý svet.“ Biblista Do analyzuje tento verš z hľadiska jeho rétorickej štruktúry a v kontexte celého listu. Prikláňa sa k druhému prekladu (2), ktorý predstavuje Ježiša ako „odčinenie“ (ἰλασμός) nielen týkajúce sa hriechov jánovskej komunity (ἡμῶν ... ἡμετέρων), ale zahrňujúce „celý svet“.

436-447: **G. Barbiero: “Mi risveglio e sono ancora con te“ (Sal 139,18b): una proposta strutturale.** V Ž 139,18b sa vyskytuje problematický výraz הקיצתי, ktorý niektorí prekladatelia pokladajú za sloveso קצי – „doraziť na koniec“ („... a keby som prišiel na koniec, ešte stále som pri tebe“). Barbiero však na základe rétorickej analýzy veršov 13-14 (A, B, A') a 16-18 (A, B, A') dáva vetu הקיצתי ועודי עמך do súvisu s obrazmi stvorenia, narodenia a smrti v Ž 139 a vidiac v הקיצתי koreň קיץ, prekladá záver tohto verša v eschatologickom duchu: „... prebudím sa a som ešte s tebou“.

(č. 4) 481-508: **M. Ederer: Der Erstgeborene ohne Erstgeburtsrecht. 1 Chr 5,1-2 als Schlüsseltext für die Lektüre von 1 Chr 5,1-26.** Začiatok Prvej knihy kroník zahrňuje genealógiu a históriu izraelských kmeňov. Ederer si všima opis Rubenovho potomstva

v 1Krn 5,1-26. Už v prvých dvoch veršoch hagiograf upozorňuje na Rubenovu stratu práva prvorođeného v prospech Júdu a Jozefa. Zvyšok textu stručne predstavuje osud zajordánskych kmeňov od dobývania a usadenia sa až po zajatie.

509-533: **F. Cocco: „Mors tua, vita mea“. Eleazar e il sommo sacerdozio.** Áronov tretí syn Eleazar má popredné miesto v Nm po záhadnom úmrtí Nabada a Abihu (3,4) a po problematickej smrti Árona (20,22-29). Cocco vo svojom článku vyslovuje predpoklad, že opis Áronovej smrti má za cieľ obhájiť investitúru Árona na funkciu veľkňaza. Takáto redakcia by mohla pochádzať z kňazského prostredia Sadokovej dynastie, pretože v 1Krn 5,30-34 a 24,3 je Eleazar predstavený ako spojovacie ohnivko medzi Áronom a Sadokom.

534-564: **A. D. Baum: Biographien im alttestamentlich-rabbinischen Stil. Zur Gattung der neutestamentlichen Evangelien.** Evanjeliá predstavujú unikátny literárny druh, ktorý nemožno s určitosťou zaradiť do už existujúceho štýlu starovekých žánrov. Baum porovnáva literárny štýl evanjelií s antickou pohanskou a židovskou literatúrou. Prichádza k záveru, že štyri evanjeliá môžu byť charakterizované ako biografica Ježiša v starozákonnom (LXX) a v rano-rabínskom štýle. Podobnosti s populárnou grécko-rímskou tvorbou pozostávajú iba v použití niektorých spoločných literárnych techník (priama reč, dialóg, citácia). Najmenej sa evanjeliá podobajú na erudovanú grécko-rímsku literatúru a na jej žáner *bioi*.

Animadversiones

565-572: **Sh. Bar: What Did the Servant Give to Rebecca's Brother and Mother?** Abrahámov sluha v Gn 24,53 dáva Rebeke zlato, striebro a šaty a jej bratovi zasa „drahocennosti“ (**מגדנות**). Bar dáva tento nejasný výraz do súvisu s formou mužského rodu **מגדנים** (Pies 4,13.16; 7,14) a obe slová prekladá: „ovocie“ – ako je tomu v prípade staro-iránskeho *migda*, aramejského **מגדה** a sýrskeho *magda*. Takýto preklad navrhujú tiež Midraš Rabbah a Raši. V kontexte starovekého Blízkeho východu môžeme považovať darovanie ovocia za prejav mimoriadnej priazne a bohatstva.

573-575: **L. Toboła: The Divine Name Chemosh: A New Etymological Proposal.** Pôvod mena moabského boha Kemoša zaujíma bádateľov už od r. 1730, kedy ho Hackmann dal do súvisu s arab. *kwš* „svižný, rýchly“. Odkrytie akkadského a ugaritského jazyka umožnilo vytvorenie ďalších etymologických hypotéz, ktoré zhrňuje v krátkom príspevku Toboła. Podľa neho je možným východiskom epitaľ *ra-aš-ba*, ktorý obsahuje lexikálny zoznam neo-asýrskych synonym. Záhadné *ku-um-mu-su* je predstavené ako rovnoznačný výraz k *ra-aš-bu* – „hrozivý“.

576-584: **F. M. Macatanguay: Μισθός and Irony in the Book of Tobit.** Ak čitateľ nejakého deja má viac informácií ako hlavná postava, zvyčajne sa pri narácii využíva tzv. dramatická irónia. Práve túto techniku využíva Kniha Tobiaš a Macatanguay si všíma, s akou iróniou rozprávač využíva pojem *μισθός* (cena, odmena). Tóbi napriek svojim skutkom milosrdenstva dostáva „do daru“ len slepotu. Obviňuje pritom svoju manželku, že ukradla kozľa, ktoré jej darovali za prácu ako navýšenú odmenu (2,12n). Iróniou je tiež skutočnosť, že Tóbi na konci príbehu vyzýva syna Tobiaša dať Rafaelovi „odmenu“ – nevediac, že je

anjelom. Nečakaným zvratom je skutočnosť, že Tóbi a Tobiáš sú napokon odmenení za svoju vernosť samotným Bohom.

585-595: **D. W. Kim: Where Does It Fit? The Unknown Parables in the Gospel of Thomas.** Názory na problematiku, koľko podobenstiev zahŕňa Tomášovo evanjelium, sú odlišné. Kim vypočítava od jedenásť až do pätnásť logií, ktoré odborníci považujú za podobenstvá. Spomedzi nich analyzuje štyri (L8: O múdrom rybárovi; L97: O prázdnom džbáne; L98: O vrahovi; L109: O skrytom poklade) vo verzii koptského rukopisu NHCII. Pokladá ich za súčasť židovskej *sophia*-tradície a týmto obhajuje Q teóriu v Tomášovom evanjeliu a vylučuje tu vplyv kresťanského gnosticizmu.

Jaroslav Mudroň SJ

Liber Annus LX (2010)²

Hlavná časť ročenky františkánskej Fakulty biblických vied a archeológie v Jeruzaleme, nazývanej aj Studium Biblicum Franciscanum (SBF), obsahuje jednu životopisnú anotáciu jubilanta G. Bissoliho (9-15), 22 vedeckých príspevkov (9-396) a ich stručné zhrnutia (397-407). Nasledujú správy z historicko-archeologického výskumu v Jordánsku XXIX – 2010 (409-442), recenzie odborných publikácií (443-507), zoznam prijatých kníh (508-516) a stručná správa o činnosti fakulty v akademickom roku 2009 – 2010 (517-531) a niekoľko farebných fotografií (533-544). Posledné stránky ročenky (545-553) prinášajú prehľad obsahu periodika *Liber annuus* za roky 1981 – 2009. Publikácia je dostupná v knižnici Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne.

9-16: **Giovanni Claudio Bottini: Scheda bio-bibliografica di Giovanni Bissoli.** Ročenka sa začína biografickou a bibliografickou anotáciou jubilanta Giovanniho Bissoliho. K životnému jubileu 70 rokov mu jeho kolegovia z jeruzalemskej fakulty a s rôznych svetových teologických a biblických inštitúcií venovali toto číslo ročenky *Liber annuus*. Autor anotácie, G. C. Bottini, ju ako dlhoročný blízky kolega jubilanta vytvoril hutne a jasne.

17-36: **Vincenzo Lopasso: Il tempio, la città santa e i sacerdoti nel libro di Geremia.** Vincenzo Lopasso patrí k stabilne pozývaným profesorom Fakulty biblických vied a archeológie, ináč pôsobiaci na Kalabrijskom teologickom inštitúte (Catanzaro, I). Cieľom jeho príspevku je upozorniť na teologický koncept knihy proroka Jeremiáša, týkajúci sa chrámu, Svätého mesta a kňazov. Po krátkom úvode o Jeremiášovom kňazskom pôvode sa analýza sústreďuje na pasáže zamerané na kontroverziu voči kňazom ako vodcom ľudu. Sústreďuje sa ďalej na pasáže vzťahujúce sa na kult a na tie, ktoré poukazujú na vzťah proroka s niektorými kňazmi zodpovednými za zabezpečenie chrámu. Okrem toho niektoré

² *Liber annuus LX 2010*, Editor Massimo Pazzini, Milano: Edizioni Terra Santa – Studium Biblicum Franciscanum, 2011. 665 s. ISBN 978-88-6240-121-0, ISSN 0081-8933. Distribúcia exkluzívna – BREPOLs: www.brepols.net. Jednotlivé ročníky, počínajúc rokom 1990, sú dostupné v knižnici Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne.

Contents

Treaties

Vavrinec Radoslav MITRO OP

- Jeremiah in Matthew. Litarary-Theological Study of the Prophet
Jeremiah in the Gospel of Matthew 137-157

Dagmar KRÁĽOVÁ

- For she loved much. Outline of the complementarity of the narrative
analysis and of the psychological aspects in Luke 7:36-50 158-185

Jaroslav RINDOŠ

- St. Joseph, “*Ženích*” (the Bridegroom) or “*Manžel*” (the Spouse,
Husband) of the Virgin Mary? Erroneousness of the designation
“*ženích*” or its equivalentents in some other languages 186-196

Helena PANCZOVÁ

- The technique of translating from Biblical Greek (3):
The Septuagint as the result and as the starting point – the example
of Hebraisms in the Song of Songs 197-204

- Abstracts and Reviews** 205-224

- Communications and references** 225-238

Obsah

Štúdie

Vavrinec Radoslav MITRO OP

Jeremiáš u Matúša. Literárno-kritické skúmanie proroka Jeremiáša
v Evanjeliu podľa Matúša 137-157

Dagmar KRÁĽOVÁ

Lebo veľmi miluje. Náčrt komplementarity naratívnej analýzy
a psychologických aspektov v Lk 7,36-50 158-185

Jaroslav RINDOŠ

Sv. Jozef, ženích či manžel Panny Márie? Nesprávnosť pomenovania
„ženích“ a jeho ekvivalentov v niektorých jazykoch 186-196

Helena PANCZOVÁ

Technika prekladu z biblickej gréčtiny (3): Septuaginta ako výsledok a
ako východisko – príklad hebrejizmov vo Veľpiesni 197-204

Abstrakty a recenzie 205-224

Správy a oznamy 225-238